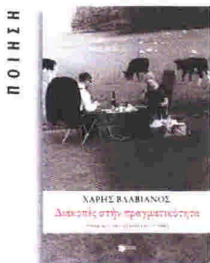

Μαρία Τοπάλη

La Gloria de la lingua

ΠΟΙΗΣΗ

Χάρης Βλαβιανός
**Διακοπές στην
 πραγματικότητα**
 Ποιήματα /
 Σχεδιάσματα /
 Μεταγραφές
 Πατάκης, 2009
 σ.126, € 11,50

Με ένα βιβλίο «ποικίλης ύλης» (ποιήματα, σχεδιάσματα και μεταγραφές) ο Χάρης Βλαβιανός (1957) καταφθάνει στο ραντεβού που προδιαγράφει η μέχρι τώρα πορεία του. Ποιήματα που αναμετρώνται συνειδητά με την παράδοση, ελληνική και διεθνή, όχι μόνο κατά περιεχόμενο αλλά και ως προς τη μορφή: ποιήματα στα οποία ο υπαρξιακός προβληματισμός συντήκεται με τον ποιητολογικό, απαντώντας «έμπρακτα» στο δίχασμο ποίησης / ζωής (ποίησης / πραγματικότητας): ποιήματα που προγραμματικά αρνούνται τα διλήμματα, τις απλουστεύσεις, την ανάληψη ευθύνης για οτιδήποτε συμβαίνει «εκτός»... – γνωστά όλα τούτα τουλάχιστον από τη συλλογή του Βλαβιανού *Η νοσταλγία των ουρανών* (1991) και δώθε, αποκρυσταλλώνονται στο υπό συζήτηση *Διακοπές στην πραγματικότητα* σε συμπαγείς επιτεύξεις, υπερβαίνοντας τη διερευνητική – πειραματική διάσταση στην οποία κινήθηκαν οι προηγούμενες συλλογές. Καθώς, μάλιστα, η έκδοση περιλαμβάνει (εμβληματικά, στην αρχή της) αμετάβλητο μακροσκελές παλαιότερο ποίημα, διάσπαρτες, στη συνέχεια, επεξεργασμένες εκδοχές ήδη δημοσιευθέντων ποιημάτων, μεταγραφές άλλων ποιητών και δοκιμακές σημειώσεις, προσλαμβάνει ιδιαίτερη βαρύτητα και ως κριτική αυτο-ανθολόγηση («ποιητικό αναστοχασμό», θα λέγαμε, με όρους τρέχουσας συζήτησης) πάνω στο μέχρι σήμερα έργο του και στα διαβάσματά του. Φέρων σκελετός είναι, ακριβώς, ο αναστοχασμός. Σημεία στήριξης παρέχει η αρχή, η μέση και το τέλος. Συγκεκριμένα, το βιβλίο ξεκινά με μότο από το διάσημο «Ρέκβιεμ» του Ρίλκε, με το οποίο ο τελευταίος απαντά στην αυτοκτονία ενός νέου ποιητή, προτείνοντας ως αντίδοτο (όχι όμως ως ελιξίριο ή πανάκεια!) την ανθεκτικότητα ενός ποιητικού

μετασχηματισμού της πραγματικότητας. Το ίδιο θέμα ξαναπιάνει στη μέση της συλλογής με το ποίημά του «Επιστολή» ο Βλαβιανός (*Κουραστήκαμε πια με τον θάνατο / και τη σκοτεινή του λάμψη*), διαλέγοντας να υπηρετήσει, μέσω της ποίησης, την κατά Μιλός «ακατονόμαστη ανάγκη για τάξη» και να αντιπαρατεθεί προς τους γοητευτικούς αυτόχειρες, τους οποίους κατονομάζει (Καρυωτάκης, Τσέλαν, Σέξτον, Μπέριμαν, Πλαθ). Το βιβλίο κλείνει με πικρό ύμνο στην «Επιφάνεια των πραγμάτων», μία υπέρ ποίησης ομολογία ήττας, που ίσως δεν είναι, εντέλει, παρά ευλογία: *Το ποίημα ξέρει ήδη που κρύβεσαι και σε αλυσοδένει εκεί / για πάντα.*

Τα καλύτερα ποιήματα αυτής της συλλογής βρίσκονται ανάμεσα στις σελίδες 44 («Νοσταλγώντας το αύριο») και 75 («Το νέο Ποίημα»), ενώ ξεχωρίζουν οπωσδήποτε το «Ο Κάτουλλος στην Καλλιδρομίου», καθώς και το ακροτελεύτιο («Η επιφάνεια των πραγμάτων»). Ανάμεσα σε σπασμένους ανάπαιστους και πεζολογικό, αυτοαναφορικό δοκιμακό στοχασμό, με σταθερά καρφωμένο φόντο την οθόνη του θανάτου, όχι ως βρόγχο ή μελαγχολία, αλλά ως αναγκαία κάθαρση ενός φθαρμένου σκηνηκού, ο Βλαβιανός φθάνει στην ωριμότητα τρόπων και στοιχείων που επί σειρά ετών εισήγαγε και καλλιέργησε με συνέπεια και σταθερότητα. Επιτυχάνει το γλωσσικό τόνο που ισορροπεί στη δύσκολη ακμή ανάμεσα στο λυρισμό και στην αφήγηση, ανάμεσα στο συναίσθημα και στη σκέψη (*θα προτιμούσα να κλείσω πάλι τα μάτια. / Στ' αλήθεια αυτή τη φορά*). Δεν είναι τυχαίο ότι ο σύγχρονος αυτός ποιητής εξέδωσε πρόσφατα συλλογές σε μεγάλους οίκους κωρών, όπως η Αγγλία και η Γερμανία, οι οποίες απασχόλησαν τις στήλες της κριτικής σε φύλλα διεθνούς κύρους (*TLS, FAZ, Neue Züricher*). ■